

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Ukrainy

„Ukraina w zmieniającym się świecie”

1. Postanowienia ogólne

Początek XXI stulecia przyniósł transformacje o kardynalnym znaczeniu, którym towarzyszą zmiany konfiguracji geopolitycznych. Globalny kryzys ekonomiczno-finansowy stał się kolejnym wyzwaniem dla światowej cywilizacji, warunkującym nieokreśloność perspektyw dla gospodarki globalnej i narodowej, przyspieszył poszukiwanie dróg modernizacji systemów społecznych. Kryzys ujawnił poważne wady modelu gospodarki globalnej i pomógł w uświadomieniu konieczności zmian systemowych w światowym porządku w sferze gospodarczej i społecznej.

Na tle nasilających się zagrożeń i wzrostu niestabilności na świecie powstają nowe wyzwania dla bezpieczeństwa międzynarodowego w sferze surowcowej, energetycznej, finansowej, informacyjnej, ekologicznej i żywnościowej.

Zagrożenia, takie jak proliferacja broni masowego rażenia, terroryzm międzynarodowy, ponadnarodowa przestępczość zorganizowana, nielegalna migracja, piractwo, eskalacja konfliktów między- i wewnątrzpaństwowych stale nabierają intensywności, obejmują kolejne regiony i kraje. Wzrastają regionalne zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego, a ich negatywne skutki mogą wywrzeć globalny wpływ.

Obserwowana jest niebezpieczna tendencja do wprowadzania zmian w przebiegu granic państwowych z ominięciem norm prawa międzynarodowego. Użycie siły i groźby jej użycia powróciły do praktyki stosunków międzynarodowych, w tym również w Europie.

Wielowektorowe wpływy polityczne wywierane na Ukrainę w warunkach braku skutecznych gwarancji jej bezpieczeństwa, istnienie „zamrożonych konfliktów” nieopodal ukraińskich granic, a także bardzo wysoka zależność od podmiotów zewnętrznych, w jakiej znalazła się gospodarka narodowa wpływają na brak odporności Ukrainy i osłabiają jej rolę na are-

nie międzynarodowej, spychając ją na peryferia polityki światowej, w „szarą strefę bezpieczeństwa”.

W chwili obecnej najbardziej palącym problemem pozostają wyzwania w wewnętrznej sferze bezpieczeństwa narodowego. Zachowanie nieskutecznego, poradzieckiego systemu społecznego, przede wszystkim władzy państwowej, wypaczenie procedur demokratycznych, które sztucznie wstrzymywały procesy wymiany kadrowej w instytucjach państwowych stały się powodem słabości, a w pewnej mierze również niewydolności państwa w realizacji jego zadań, przede wszystkim w sferze obrony praw i wolności człowieka i obywatela oraz narastającego braku zaufania społeczeństwa do państwa.

Utrzymywanie generującego straty modelu gospodarczego, brak bodźców dla procesów innowacyjnych i dla dynamicznego rozwoju nowych technologii powodują, że ukraińska gospodarka nie jest konkurencyjna, uniemożliwia to zasadniczy wzrost poziomu i jakości życia ludności, prowokuje nasilenie się napięć i rozpowszechnianie niezadowolenia społecznego.

Wymienione czynniki w połączeniu z niezadowalającym stanem systemu zapewnienia bezpieczeństwa narodowego i rozprzestrzenianiem się korupcji na instytucje państwowe utrudniają rozwiązanie istotnych problemów rozwoju społecznego, sprzyjają radykalizacji politycznej, prowadzą do wzrostu postaw i ruchów ekstremistycznych, co w perspektywie strategicznej może doprowadzić do realnego zagrożenia dla suwerenności narodowej i integralności terytorialnej Ukrainy.

Uchwalona po raz pierwszy w 2007 r. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Ukrainy nie stała się dokumentem przewodnim, wykorzystanym w praktyce przez organy władzy państwowej; na przeszkodzie stał fakt, że strategia koncentrowała się na osiągnięciu krótkoterminowych celów politycznych i ekonomicznych, zaniedbała potrzeby strategicznego rozwoju społeczeństwa i państwa. Wskutek tego wzrosły zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego, uległa osłabieniu zdolność Ukrainy do obrony własnych interesów narodowych.

Taki stan rzeczy zmusza do ponownej oceny poziomu i wpływu zagrożeń dla żywotnych interesów Ukrainy, określenia priorytetów strategicznych dla polityki bezpieczeństwa narodowego oraz wskazania sposobu doskonalenia mechanizmów realizacji tych priorytetów.

Sukces w realizacji tych zadań możliwy jest pod warunkiem jedności i skuteczności działania władzy państwowej. Uporządkowanie wzajemnych stosunków między prezydentem Ukrainy, rządem i parlamentem po

wyborach w 2010 r. stwarza warunki umożliwiające głębokie transformacje we wszystkich sferach życia społecznego na podstawie programu reform ekonomicznych na lata 2010–2014 „Zamożne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, skuteczne państwo”.

Niniejsza Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Ukrainy (dalej – Strategia) zgodnie z obowiązującym prawem określa ogólne zasady, cele priorytetowe, zadania i mechanizmy ochrony żywotnych interesów jednostki, społeczeństwa i państwa przed zagrożeniami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

2. Zasady ochrony żywotnych interesów jednostki, społeczeństwa i państwa

2.1. Celem Strategii jest tworzenie sprzyjających warunków realizacji interesów obywateli, społeczeństwa i państwa, dalszego rozwoju Ukrainy jako demokratycznego państwa posiadającego ustabilizowaną, rozwijającą się gospodarkę rynkową, państwa kierującego się europejskimi wartościami w polityce i gospodarce, w którym szacunek i obrona praw i interesów wszystkich mieszkańców, wszystkich obszarów kraju, warstw społecznych i grup etnicznych są gwarancją niezależnego, wolnego, suwerennego oraz demokratycznego rozwoju Ukrainy.

2.2. Niecierpiącym zwłoki zadaniem polityki bezpieczeństwa narodowego jest obrona żywotnych interesów narodowych Ukrainy:

- umacnianie konstytucyjnych praw i wolności obywateli, stworzenie warunków sprzyjających swobodnemu rozwojowi jednostki, realizacji jej potencjału twórczego poprzez rozmaite formy organizacji społeczeństwa;
- ochrona suwerenności państwowej Ukrainy, jej integralności terytorialnej i nienaruszalności granic;
- zbudowanie konkurencyjnej, społecznie zorientowanej gospodarki rynkowej i poprawa poziomu życia i dobrobytu społeczeństwa;
- zagwarantowanie bezpiecznych warunków życia społeczeństwa oraz ochrony i rekultywacji środowiska naturalnego;
- ochrona i rozwój dziedzictwa duchowego i kulturowego społeczeństwa ukraińskiego, wzmacnianie tożsamości narodowej na zasadach różnorodności etnicznej i kulturowej.

2.3. Realizacja najważniejszych zadań polityki bezpieczeństwa narodowego wymaga:

- umacniania demokratycznego ładu konstytucyjnego i praworządności;
- zapewnienia w państwie stabilizacji społeczno-politycznej opartej na wartościach demokratycznych;
- zwiększania możliwości państwa w zakresie ochrony interesów narodowych, realizowanego poprzez skuteczny system bezpieczeństwa narodowego, zdolności obronne państwa oraz niezależny, zrównoważony i odpowiedzialny kurs polityki zagranicznej;
- kształtowania bezpiecznego środowiska międzynarodowego, sprzyjającego ochronie interesów narodowych Ukrainy, umacniania jej roli jako państwa dysponującego wpływami w regionie, wzrostu wpływów Ukrainy w zglobalizowanym świecie;
- zapewnienia integracji z Unią Europejską.

2.4. Polityka bezpieczeństwa narodowego Ukrainy wyprowadzana jest z następujących zasad:

- priorytetu ochrony interesów narodowych;
- priorytetu stosowania traktatowych (pokojowych) środków rozwiązywania konfliktów;
- stosowania adekwatnych, podejmowanych w porę działań na rzecz ochrony interesów narodowych przed potencjalnymi i rzeczywistymi zagrożeniami;
- sumiennego wykonywania powziętych zobowiązań międzynarodowych;
- konsekwentnej realizacji polityki pozablokowości przy wykorzystaniu w interesie Ukrainy mechanizmów bezpieczeństwa międzynarodowego;
- wyraźnego podziału kompetencji i skoordynowanego współdziałania organów władzy państwowej w procesie zapewnienia bezpieczeństwa narodowego;
- sprawowania demokratycznej cywilnej kontroli nad sektorem bezpieczeństwa i obrony, tj. systemem organów odpowiadających za zapewnienie bezpieczeństwa i obrony państwa;
- profesjonalizmu, otwartości i transparentności w procesie kształtowania i realizacji polityki państwa.

3. Środowisko bezpieczeństwa i aktualne zagrożenia dla interesów narodowych i bezpieczeństwa narodowego Ukrainy

3.1. W środowisku zewnętrznym otaczającym Ukrainę obserwowane są tendencje, które stanowią potencjalne źródło zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego

3.1.1. Czynniki, które zagrażają globalnej stabilności międzynarodowej i wywierają negatywny wpływ na środowisko bezpieczeństwa Ukrainy:

- zaostrzenie się konkurencji między światowymi centrami wpływu, użycie lub groźba użycia siły w stosunkach międzynarodowych wbrew powszechnie przyjętym zasadom i normom prawa międzynarodowego, podejmowanie przez państwa prób rozwiązywania własnych problemów kosztem innych państw;
- kryzys istniejącego oraz nieokreśloność zasad nowego systemu bezpieczeństwa międzynarodowego, rozmywanie się systemu porozumień międzynarodowych w dziedzinie stabilizacji strategicznej, osłabienie roli międzynarodowych instytucji bezpieczeństwa, co – w połączeniu z niedoskonałym systemem prawa międzynarodowego – umożliwia bezkarne stosowanie siły na arenie międzynarodowej w celu realizacji własnych interesów;
- pojawienie się na terytorium suwerennych państw ogłaszanych w jednostronnym porządku bytów *quasi*-państwowych, pojawienie się niebezpiecznych precedensów uznawania niektórych spośród tych bytów przez inne państwa, co stanowi bodziec dla procesów separatystycznych w regionie;
- nasilenie się konkurencji o dostęp do zasobów naturalnych, ustanowienie kontroli nad drogami ich dostarczania na rynki w warunkach rosnącego deficytu zasobów surowcowych;
- intensyfikacja procesów militaryzacji poszczególnych państw i regionów, zwiększenie liczby państw, które w odpowiedzi na łamanie wymogów określonych w międzynarodowych systemach nieproliferacyjnych starają się wejść w posiadanie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia;
- rozprzestrzenianie się terroryzmu, piractwa, handlu narkotykami, nieusankcjonowanego prawnie handlu bronią i materiałami radioaktywnymi, ponadnarodowej przestępczości zorganizowanej, przestęp-

czości związanej z praniem brudnych pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu, nielegalnej migracji, handlu ludźmi, cyberprzestępczości;

- nadmierne obciążenie środowiska naturalnego przez człowieka wynikające z rosnącej ilości odpadów zanieczyszczających środowisko naturalne, czego skutkiem są globalne zmiany klimatu, rosnący deficyt żywności i wody pitnej, stanowi zagrożenie katastrofą o podłożu technicznym, pandemie zagrażające ludności i wymagające zaangażowania dodatkowych zasobów w celu ich neutralizacji.

3.1.2. Pogorszenie się regionalnego środowiska bezpieczeństwa Ukrainy:

- aktywizacja procesów tworzenia się stref wpływów albo stref odpowiedzialności geopolitycznej, którym towarzyszy rozprzestrzenianie konfliktów, rozszerzanie praktyki prowokowania sytuacji konfliktowych, w tym również o charakterze zbrojnym, nasilenie wielostronnych wpływów zewnętrznych w regionie, zagrożenie prewencyjnym użyciem sił zbrojnych przez poszczególne państwa poza ich granicami;
- dalsza eskalacja konfliktów w regionie Morza Czarnego i Kaspijskiego, wewnętrzna niestabilność w wielu państwach regionu, nieokreśloność perspektyw i brak wspólnego stanowiska w sprawie rozwoju integracji regionalnej;
- nasilenie się zjawiska militaryzacji regionu, zwiększenie zagranicznej obecności wojskowej i rozmieszczenie nowoczesnych systemów uzbrojenia państw trzecich na terytoriach państw regionu;
- brak finalizacji procesu prawnego-traktatowego dotyczącego ustalenia granic państwowych, brak delimitacji wyłącznych stref ekonomicznych na morzu i szelfie kontynentalnym przez państwa regionu, brak rozstrzygnięć w sprawie kwestii spornych związanych z zapewnieniem praw narodowo-kulturalnych dla mniejszości narodowych ze strony państw, w których zamieszkują, co stanowi pretekst do wysunięcia – na szczeblu regionalnym – roszczeń terytorialnych.

3.1.3. Bezpośrednie zewnętrzne wyzwania dla bezpieczeństwa narodowego Ukrainy:

- istnienie nieuregulowanego konfliktu w regionie Naddniestrza w Republice Mołdawii, bezpośrednio na granicy z Ukrainą;
- brak rozstrzygnięć dotyczących podziału akwenów Mórz: Czarnego i Azowskiego oraz Cieśniny Kerczeńskiej, brak demarkacji granicy państwowej Ukrainy z Federacją Rosyjską, Republiką Białorusi i Republiką Mołdawii, co powoduje opóźnienia w uregulowaniu zasad praw-

nych funkcjonowania granicy i utrudnia skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom o charakterze ponadnarodowym;

- istnienie nieuregulowanych kwestii związanych z tymczasowym stacjonowaniem należącej do Federacji Rosyjskiej Floty Czarnomorskiej na terytorium Ukrainy i niedoskonałość podstaw prawno-traktatowych w tej dziedzinie;
- niedoskonałość państwowej polityki migracyjnej, nieskuteczność państwowego systemu regulowania procesów migracyjnych, co powoduje: brak należytej ochrony praw i interesów obywateli Ukrainy pracujących poza granicami, brak warunków przyjmowania imigrantów na Ukrainie zgodnie z ukraińskimi interesami narodowymi oraz brak należytej integracji imigrantów ze społeczeństwem ukraińskim.

3.2. W wewnętrznym środowisku bezpieczeństwa istnieją następujące problemy, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego:

3.2.1. Niewystarczająca skuteczność władzy państwowej:

- wysoki poziom i systemowy charakter korupcji w instytucjach sprawowania władzy państwowej;
- poważne niedociągnięcia w funkcjonowaniu władzy sądowniczej, które podważają zaufanie obywateli do państwa i prawa, ograniczają ochronę praw i wolności obywatelskich, zagrażają prawnym interesom podmiotów gospodarczych;
- niedoskonałość uregulowań prawnych w dziedzinie stosunków społecznych, w szczególności nieadekwatny poziom ochrony prawa własności oraz brak przejrzystości w tej dziedzinie, nieskuteczność kontroli nad przestrzeganiem prawa;
- niewystarczająca reakcja organów władzy na zaostrzenie się konfliktów w sferze politycznej, ekonomicznej, społecznej, etnicznej, wyznaniowej, radykalizację nastrojów społecznych i rozpowszechnianie się przejawów ekstremizmów, zwłaszcza inspirowanych z zagranicy.

3.2.2. Zagrożenia dla bezpieczeństwa ekonomicznego:

- uzależnienie rynku wewnętrznego od zagranicznej koniunktury gospodarczej, niewystarczająca skuteczność działań na rzecz ochrony rynku przed nieuczciwą konkurencją ze strony ukraińskich monopolistów i importerów, jak również w walce z przemytem;

- niewystarczająca skuteczność w wykorzystywaniu zasobów materialnych, przewaga w strukturze przemysłu branż o niewielkim udziale wartości dodanej, niski poziom technologiczny gospodarki narodowej;
- istnienie ryzyka walutowego, nieefektywne wykorzystanie środków finansów publicznych pochodzących zarówno z budżetu centralnego, jak i z budżetów lokalnych;
- niedoskonałość ustawodawstwa na rzecz przyspieszenia rozwoju gospodarki narodowej na zasadach innowacji, relatywnie wysoki udział „szarej strefy” w gospodarce, brak wystarczających bodźców do legalizacji dochodów ludności i zmniejszania zatrudnienia w „szarej strefie”;
- nadmierny wpływ obcego kapitału na rozwój poszczególnych strategicznie ważnych branż gospodarki narodowej, niebezpieczny dla niezależności gospodarczej Ukrainy wzrost udziału kapitału obcego w tych branżach.

3.2.3. Zagrożenia dla bezpieczeństwa energetycznego:

- nadmierne uzależnienie od importu surowców energetycznych, nierozwiązany problem dywersyfikacji źródeł i dróg zaopatrzenia w nie, niewystarczające wykorzystanie własnego potencjału energetycznego;
- niska skuteczność wykorzystania zasobów paliwowo-energetycznych, względnie powolne tempo wprowadzania nowoczesnych technologii;
- niewystarczające wykorzystanie potencjału w zakresie tranzytu surowców energetycznych i integracji Ukrainy z europejskim rynkiem energetycznym;
- brak równowagi w krajowym bilansie energetycznym.

3.2.4. Niewystarczający poziom rozwoju naukowo-technicznego:

- niewystarczający rozwój narodowego systemu innowacji;
- niewystarczająca skuteczność wykorzystania potencjału naukowo-technicznego oraz wykorzystywanie zagranicznych patentów naukowo-technicznych zamiast ukraińskich.

3.2.5. Kryzys społeczno-demograficzny:

- zmniejszanie się liczby ludności w wyniku pogorszenia się zdrowotności populacji, niskiej jakości życia, zbyt niskiego poziomu urodzeń, wysokiej śmiertelności oraz emigracji obywateli Ukrainy za granicę;
- szerzenie się chorób społecznych, w szczególności narkomanii, alkoholizmu, gruźlicy, HIV-AIDS, epidemii, niebezpiecznych chorób zakaźnych;
- rosnący deficyt siły roboczej, starzenie się ludności, mała aktywność ekonomiczna ludności i zbyt niska wycena rzeczywistej wartości siły roboczej.

3.2.6. Istnienie niebezpiecznych wyzwań i zagrożeń ekologicznych i o podłożu technicznym:

- dewastacja technologiczna podstawowych zasobów, w szczególności obiektów o podwyższonym poziomie zagrożenia, urządzeń oczyszczających infrastruktury technicznej i komunalnej;
- nadmierna presja wywierana na środowisko przez człowieka oraz przeciążenie obszaru infrastrukturą techniczną;
- nie zawsze racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, zanieczyszczenie środowiska odpadami radioaktywnymi, chemicznymi i biologicznymi, problem zanieczyszczenia transgranicznego;
- nagromadzenie znacznych ilości zanieczyszczeń przemysłowych i odpadów komunalnych, niewystarczający poziom ich utylizacji, przerobu i recyklingu;
- niewystarczający poziom kontroli importu na Ukrainę technologii i materiałów ekologicznie niebezpiecznych i stanowiących źródło zakażeń chorobotwórczych oraz niewystarczająca kontrola wykorzystania organizmów genetycznie modyfikowanych.

3.2.7. Aktualne pozostają również inne zagrożenia, wymienione w ustawie „O podstawach bezpieczeństwa narodowego Ukrainy”.

3.3. Na tle nasilających się wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa narodowego aktualny pozostaje problem niedostatecznych korelacji między sektorem bezpieczeństwa i obrony Ukrainy a zadaniem ochrony interesów narodowych, który charakteryzuje się:

- nieprzystosowaniem systemu ochrony prawa do realizacji zadań ochrony praw, wolności i chronionych prawem interesów człowieka i obywatela;
- niewystarczającą skutecznością działania organów państwa realizujących zadania wywiadowcze i kontrwywiadowcze;
- utrwalonym zjawiskiem pogarszania się stanu Sił Zbrojnych Ukrainy i przemysłu obronnego;
- niedoskonałością jednolitego krajowego systemu ochrony ludności i obrony terytorium, jak również państwowego monitoringu środowiska naturalnego;
- niezdolnością Ukrainy do przeciwstawienia się nowoczesnym wyzwaniom dla bezpieczeństwa narodowego (zjawiskom i tendencjom, które mogą – w pewnych okolicznościach – przekształcić się

w zagrożenia dla interesów narodowych), związanym z zastosowaniem technologii informatycznych w warunkach globalizacji, przede wszystkim cyberzagrożeniom.

4. Cele strategiczne i podstawowe zadania polityki bezpieczeństwa narodowego

4.1. Cele strategiczne polityki bezpieczeństwa narodowego Ukrainy w perspektywie średnioterminowej, to tworzenie warunków zewnętrznych i wewnętrznych sprzyjających realizacji interesów narodowych oraz stworzenie i umacnianie skutecznego systemu zapewniania bezpieczeństwa narodowego.

4.2. Podstawowe zadania polityki bezpieczeństwa narodowego w sferze polityki zagranicznej

4.2.1. Ochrona praw i interesów obywateli i podmiotów prawnych Ukrainy za granicą.

4.2.2. Rozszerzanie i pogłębianie współpracy ekonomicznej Ukrainy z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi, udzielanie pomocy ukraińskim podmiotom gospodarczym działającym za granicą, wspieranie inwestycji zagranicznych oraz dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia i dróg transportu zasobów surowcowych, zwłaszcza surowców energetycznych.

4.2.3. Stwarzanie warunków umożliwiających integrację Ukrainy ze wspólną przestrzenią europejską w obszarze politycznym, ekonomicznym i prawnym, w tym również poprzez rozwój współpracy sektorowej z Unią Europejską, rozszerzanie udziału Ukrainy w programach realizowanych w ramach inicjatywy Unii Europejskiej pod nazwą „Partnerstwo Wschodnie”, dalszego rozwoju obustronnie korzystnego partnerstwa z Europejskim Stowarzyszeniem Wolnego Handlu i jego państwami członkowskimi, stworzenie ogólnych warunków sprzyjających wstąpieniu przez Ukrainę do Unii Europejskiej na zasadach pełnoprawnego członkostwa, co stanowiłoby jedną z gwarancji bezpieczeństwa narodowego.

4.2.4. Realizacja zrównoważonej, ukierunkowanej na ochronę interesów narodowych polityki w stosunkach z kluczowymi partnerami zagranicznymi Ukrainy:

- pogłębianie partnerstwa strategicznego Ukrainy z Unią Europejską i jej państwami członkowskimi na zasadach integracji ekonomicznej i stowarzyszenia politycznego, zakończenie procesu negocjacyjnego dotyczącego umowy stowarzyszeniowej między Ukrainą a Unią Europejską i zapewnienie jej dalszej implementacji; powołanie pełnozakresowej strefy wolnego handlu między Ukrainą a Unią Europejską; zapewnienie realizacji planu działania Unii Europejskiej w sprawie liberalizacji reżimu wizowego dla obywateli Ukrainy (uchwalonego 22 listopada 2010 r. podczas szczytu Ukraina–UE); implementacja protokołu w sprawie włączenia Ukrainy do Wspólnoty Energetycznej, ratyfikowanego ustawą 2787–VI z 15 grudnia 2010 r., udział Ukrainy w działaniach w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej;
- kształtowanie nowego modelu stosunków partnerstwa strategicznego między Ukrainą a Federacją Rosyjską na zasadzie zrównoważenia interesów narodowych, rozszerzania dialogu w sprawie reagowania na nowe wyzwania i przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa, poszukiwanie wspólnego podejścia do kształtowania nowego ogólnoeuropejskiego systemu bezpieczeństwa zbiorowego;
- rozwój dialogu i współpracy między Ukrainą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w ramach Karty Ukraina-USA o partnerstwie strategicznym, podpisanej 19 grudnia 2008 r. w Waszyngtonie;
- potwierdzenie nowego formatu i poziomu stosunków dwustronnych między Ukrainą a Chińską Republiką Ludową na podstawie Wspólnej deklaracji w sprawie ustanowienia i rozwoju stosunków partnerstwa strategicznego między Ukrainą a Chińską Republiką Ludową.

4.2.5. Poprawa skuteczności działania Ukrainy na szczeblu międzynarodowym w Europie Środkowej i regionie kaspijsko-czarnomorskim:

- wspieranie współpracy partnerskiej i rozszerzanie współpracy strategicznej z Rzeczpospolitą Polską, Węgrami, Republiką Słowacką, Republiką Litewską, Republiką Łotewską i Republiką Estońską oraz innymi państwami regionu, będącymi nowymi członkami Unii Europejskiej;
- potwierdzenie stosunków aktywnego partnerstwa między Ukrainą a Białorusią, kształtowanie mechanizmów wypracowania i realizacji skoordynowanej polityki energetycznej, rozwijanie kooperacji ekonomicznej i współdziałania w sferze bezpieczeństwa;
- rozszerzanie partnerstwa między Ukrainą a Republiką Turcji, jako jednym z wiodących państw w regionie kaspijsko-czarnomorskim,

- rozwijanie ukraińsko-tureckiego dialogu strategicznego oraz współdziałania w rozwiązywaniu kwestii politycznych, ekonomicznych, humanitarnych i w dziedzinie bezpieczeństwa;
- aktywizacja współdziałania z regionalnymi organizacjami międzynarodowymi, udział w realizacji projektów wielostronnych, intensyfikacja współpracy w ramach Inicjatywy Środkowoeuropejskiej (ISE), Grupy Wyszehradzkiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego (BSEC); rozszerzanie udziału Ukrainy w projektach realizowanych w ramach inicjatyw Unii Europejskiej: „Partnerstwo Wschodnie” i „Synergia Czarnomorska”;
  - kształtowanie nowego modelu partnerstwa ukraińsko-rumuńskiego na podstawie wzajemnego zaufania i uregulowania kwestii problematycznych w stosunkach dwustronnych, wykorzystanie potencjału współdziałania w kwestiach politycznych, ekonomicznych, energetycznych, ekologicznych i humanitarnych;
  - wspieranie wysiłków międzynarodowych przeciwdziałających militaryzacji w Europie Środkowej i w basenie Morza Czarnego i Kaspijskiego, próby dokonania nowego podziału wpływów geopolitycznych i prowokowania sytuacji konfliktowych, próby legitymizacji (w dowolnej formie) statusu samowłańczych bytów *quasi*-państwowych na terytorium państw regionu, spowodowanie, aby Ukraina odgrywała większą rolę jako aktywny uczestnik procesu uregulowania „zamrożonych konfliktów” w regionie, przede wszystkim w Naddniestrzu;
  - rozszerzanie i pogłębianie obustronnie korzystnej współpracy strategicznej z Republiką Azerbejdżanu, Gruzją i Republiką Mołdawii dotyczącej rozwoju ekonomicznego, w tym również w ramach Organizacji na rzecz Demokracji i Rozwoju GUAM;
  - bardziej zdecydowane przeciwdziałanie zagrożeniom ekologicznym o charakterze transgranicznym.

4.2.6. Przestrzeganie przez Ukrainę polityki pozablokowości z uwzględnieniem realiów geopolitycznych oraz zadań dotyczących przeciwdziałania współczesnym wyzwaniom i zagrożeniom:

- poszukiwanie sposobów i mechanizmów wzmocnienia międzynarodowych gwarancji bezpieczeństwa Ukrainy i ich potwierdzenia na szczeblu prawa międzynarodowego;
- aktywizacja udziału Ukrainy w procesie doskonalenia systemu bezpieczeństwa europejskiego i poprawa skuteczności działania instytucji tego systemu, w szczególności w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy

w Europie; popieranie inicjatyw mających na celu umacnianie regionalnych mechanizmów bezpieczeństwa, które na gruncie prawa międzynarodowego tworzą dodatkowe gwarancje umacniania bezpieczeństwa w Europie;

- dalszy udział Ukrainy – przy uwzględnieniu jej interesów narodowych – w międzynarodowych operacjach pokojowych, w działaniach antyterrorystycznych i w wielostronnych przedsięwzięciach w obliczu globalnych i regionalnych wyzwań i zagrożeń;
- udział w międzynarodowych przedsięwzięciach skierowanych na osiągnięcie celów rozwojowych, ogłoszonych w Deklaracji Milenijnej Organizacji Narodów Zjednoczonych, zwłaszcza w kwestii podnoszenia poziomu bezpieczeństwa ekonomicznego i ekologicznego;
- kontynuowanie konstruktywnego partnerstwa z Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) we wszystkich kwestiach stanowiących przedmiot zainteresowania obu stron, w ramach istniejących mechanizmów i instrumentów, zwłaszcza Karty o specjalnym partnerstwie [znanej jako Karta Ukraina-NATO – przyp. tłum.], Komisji Ukraina-NATO oraz Rocznych Programów Narodowych, wspólnych grup roboczych, w tym – wspólnej grupy roboczej do spraw reformy wojskowej;
- udział w mających na celu umacnianie bezpieczeństwa programach Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP), Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego (BSEC) i innych organizacjach międzynarodowych, jak również udział w rozwijaniu ogólnoeuropejskiego systemu bezpieczeństwa zbiorowego.

4.2.7. Rozszerzanie i pogłębianie współpracy, partnerstwa i współdziałania z państwami będącymi centrami rozwoju w Azji, Afryce, Ameryce Łacińskiej, zapewnienie realizacji wspólnych projektów ekonomicznych.

4.2.8. Przyspieszenie procesu uregulowania prawnego (delimitacji i demarkacji) granicy państwowej Ukrainy; rozwiązanie z Federacją Rosyjską – na podstawie norm prawa międzynarodowego – kwestii związanych z podziałem akwenów Morza Czarnego, Morza Azowskiego i Cieśniny Kerczeńskiej.

4.2.9. Aktywizacja dialogu z Federacją Rosyjską, dotyczącego doskonalenia bazy prawno-traktatowej, regulującej sprawę tymczasowego przebywania na terytorium Ukrainy należącej do Federacji Rosyjskiej Floty Czarnomorskiej w celu konstruktywnego rozwiązania istniejących kwestii spornych, uwzględniającego wzajemne korzyści i poszanowanie interesów bezpieczeństwa Ukrainy.

4.2.10. Pogłębianie współdziałania z Republiką Mołdawii w celu rozwiązywania trudnych kwestii w stosunkach międzynarodowych, jak również wypracowanie i realizacja uzgodnionej polityki w sprawie współpracy dwustronnej i regionalnej, uregulowania konfliktu naddniestrzańskiego przy zachowaniu terytorialnej integralności Mołdawii.

4.3. Kluczowe zadania polityki bezpieczeństwa narodowego w sferze wewnętrznej

4.3.1. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu jedności społeczeństwa ukraińskiego na podstawie demokratycznych wartości europejskich:

- realizacja kompleksowej polityki państwa, mającej na celu integrację społeczeństwa ukraińskiego i poszukiwanie ogólnopaństwowego porozumienia w sprawie kluczowych kwestii dotyczących rozwoju kraju;
- usuwanie barier o charakterze kulturowym, wyznaniowym, językowym lub regionalnym poprzez bezwarunkowe przestrzeganie konstytucyjnych gwarancji praw i wolności człowieka i obywatela;
- zapewnienie priorytetu dla wszechstronnego rozwoju i wspierania kultury ukraińskiej i języka ukraińskiego jako języka państwowego we wszystkich sferach życia społecznego na całym terytorium Ukrainy;
- zagwarantowanie wolnego rozwoju posługiwania się językiem rosyjskim i ochrona tego języka, jak i innych języków mniejszości narodowych na Ukrainie, wspieranie nauczania języków obcych o statusie międzynarodowym.

4.3.2. Kształtowanie elastycznego i skutecznego systemu instytucji publicznych, zdolnych do właściwego i operacyjnego reagowania na zmiany sytuacji bezpieczeństwa:

- zapobieganie i przeciwdziałanie korupcji dzięki rozgraniczeniu interesów społecznych, państwowych, korporacyjnych i prywatnych;
- przeprowadzenie reformy administracyjnej, w tym również optymalizacja systemu organów władzy wykonawczej, reformowanie służby państwowej i jej części składowych (wojskowej, dyplomatycznej i in.), w szczególności rozdzielenie stanowisk politycznych i administracyjnych, stabilizacja obsady kadrowej w organach władzy państwowej, ujednoczenie systemu rang w służbie państwowej, stopni dyplomatycznych, wojskowych i tytułów specjalnych;
- dalsze wcielanie w życie reformy sądownictwa w kierunku ustanowienia na Ukrainie ustroju wymiaru sprawiedliwości funkcjonującego

na zasadzie zwierzchności prawa i gwarantującego jednostce prawo do sprawiedliwego sądu;

- wspieranie rozwoju niepaństwowego systemu bezpieczeństwa i ustawowe zagwarantowanie jego działania.

4.3.3. Zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego:

- skuteczna ochrona prawa własności, optymalizacja obciążeń podatkowych dla biznesu, udoskonalenie ustawodawstwa regulacyjnego i korporacyjnego, ograniczenia dla monopolu i wspieranie wolnej konkurencji, podnoszenie skuteczności regulowania rynków finansowych i towarowych, ukształtowanie na tej podstawie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i inwestycjom, zmniejszenie wydatków w gospodarce oraz ograniczenie w niej „szarej strefy”;
- zwiększenie efektywnego wykorzystania finansów publicznych poprzez zapewnienie skutecznego nadzoru państwowego nad działalnością podmiotów-monopolistów, transparentności wykorzystania przez te podmioty środków finansowych, skuteczność polityki cenowej i taryfowej;
- zapewnienie stabilności systemu finansowego, elastyczności kursu walutowego hrywny, rozszerzenie wsparcia kredytowego dla gospodarki, wzmocnienie zaufania do instytucji finansowych;
- minimalizacja negatywnego wpływu koniunktury zagranicznej na gospodarkę oraz zmniejszanie wpływu światowego kryzysu ekonomiczno-finansowego;
- wzmocnienie ochrony rynku wewnętrznego przed nieuczciwą konkurencją ze strony przedsiębiorstw-monopolistów i importerów;
- zwiększenie efektywności sprawowania przez państwo kontroli nad działalnością przedsiębiorstw mających strategiczne znaczenie dla gospodarki i bezpieczeństwa państwa;
- optymalizacja poziomu i wysokości zadłużenia zagranicznego, niedopuszczanie do niekontrolowanego odpływu kapitału poza granice państwa;
- stymulowanie podnoszenia poziomu technologicznego gospodarki ukraińskiej, rozwoju narodowego systemu innowacji i innowacyjnej aktywizacji przedsiębiorstw.

4.3.4. Umacnianie bezpieczeństwa energetycznego:

- zwiększenie efektywnego wykorzystania zasobów energetycznych, wprowadzanie energooszczędnych technologii, rozwój produkcji i wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii;
- zapewnienie stabilności dostaw surowców paliwowo-energetycznych, również poprzez dywersyfikację źródeł zaopatrzenia;

- tworzenie warunków dla niezakłóconego funkcjonowania ukraińskiej infrastruktury tranzytowej i dostarczania surowców energetycznych na rynek wewnętrzny i rynki zagraniczne;
- stworzenie systemu rezerw strategicznych surowców paliwowo-energetycznych, podobnie jak ma to miejsce w państwach Unii Europejskiej i zgodnie z normami Międzynarodowej Agencji Energetycznej;
- zagwarantowanie tworzenia bilansów podstawowych zasobów energetycznych oraz zrównoważonego bilansu energetycznego państwa oraz analiza ich wyników, wprowadzenie skutecznego systemu prognozowania i planowania strategicznego w rozwoju kompleksu paliwowo-energetycznego;
- ochrona infrastruktury krytycznej kompleksu paliwowo-energetycznego zarówno przed negatywnym wpływem czynników ekologicznych i technologicznych, jak i działaniami umyślnymi;
- modernizacja elektrowni atomowych;
- obniżenie poziomu uzależnienia od importowanych surowców energetycznych poprzez rozwój wydobywania (produkcji) własnych nośników energii.

4.3.5. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego:

- uregulowanie stosunków własnościowych w rolnictwie i racjonalne wykorzystanie gruntów, kształtowanie rynku obrotu gruntami o przeznaczeniu rolniczym, prawne i techniczne [sformułowanie „techniczne” dotyczy systemu katastralnego, który na Ukrainie nie został wdrożony – przyp. tłum.] uregulowanie prawa własności i prawa do korzystania z gruntów uprawnych; stworzenie gwarancji ochrony praw właścicieli areałów rolnych;
- rozwój rynku rolnego, tworzenie warunków dla rozwoju potencjału sektora rolnego w celu zapewnienia ludności Ukrainy dostępnej [cenowo – przyp. tłum.], bezpiecznej żywności wysokiej jakości; potwierdzenie znaczenia Ukrainy jako ważnego eksportera produktów rolnych;
- ochrona rynku wewnętrznego przed niskiej jakości niebezpiecznymi produktami spożywczymi.

4.3.6. Przezwyciężenie dysproporcji w sferze socjalnej i humanitarnej poprzez:

- stworzenie warunków ekonomicznych i socjalnych umożliwiających podniesienie poziomu dobrobytu i obniżenie śmiertelności, zmniejszenie migracji ludności za granicę, zachęcanie emigrantów do powrotu;

- zapewnienie zgodności między narodowym rynkiem edukacyjnym a przyszłymi potrzebami społeczeństwa i państwa w zakresie siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach;
- stworzenie dostępnego, skutecznego i wysokiej jakości systemu pomocy medycznej, walka z niebezpiecznymi chorobami społecznymi, działalność prewencyjna i eliminująca epidemie;
- obniżanie poziomu zróżnicowania społecznego i majątkowego ludności, zbliżanie systemu gwarancji socjalnych do norm obowiązujących w państwach członkowskich Unii Europejskiej;
- dalsze reformowanie systemu emerytalnego, wzrost efektywności pomocy socjalnej dla warstw społecznych wymagających największej troski państwa;
- podjęcie działań służących zapobieganiu i likwidacji zjawiska bezdomności;
- zapobieganie szerzeniu się propagandy ekstremizmu, przemocy, ksenofobii, nietolerancji religijnej, zepsucia moralnego.

4.3.7. Tworzenie bezpiecznych warunków dla życia społeczeństwa:

- tworzenie zrównoważonego systemu wykorzystywania zasobów środowiska naturalnego zgodnie z zasadą nieprzekraczania dopuszczalnych zmian środowiska, oszczędnego gospodarowania zasobami naturalnymi, zachowania bioróżnorodności i zasobów krajobrazowych, zmniejszenia emisji i gromadzenia substancji zanieczyszczających środowisko naturalne, stosowanie nowoczesnych, ekologicznie bezpiecznych technologii oszczędzających surowce naturalne;
- poprawa stanu ekologicznego zasobów wodnych, jakości wody pitnej, zapobieganie dalszemu zanieczyszczaniu zlewnisk Morza Czarnego i Morza Azowskiego oraz wód podziemnych;
- rekultywacja terenów zdegradowanych w wyniku działalności technicznej, podwyższenie poziomu bezpieczeństwa technologicznego, ekologicznego, atomowego i radiologicznego, przekształcenie obiektu „Ukrycie” [betonowa powłoka ochronna nad zrujnowanym reaktorem jądrowym w Czarnobylu – przyp. tłum.] w system ekologicznie bezpieczny;
- zapewnienie wyższego jakościowo poziomu bezpieczeństwa pracy, modernizacja na koszt pracodawcy podstawowych zasobów i technologii potencjalnie niebezpiecznych dla życia i zdrowia zatrudnionych;
- ochrona infrastruktury krytycznej kraju przed niebezpiecznymi zjawiskami hydrometeorologicznymi i procesami geologicznymi;

- reformowanie gospodarki mieszkaniowej i komunalnej, modernizacja jej podstawowych zasobów i poprawa jakości usług mieszkaniowo-komunalnych poprzez włączanie prywatnych inwestycji i rozwijanie konkurencji w tej dziedzinie.

4.3.8. Zapewnienie bezpieczeństwa informacyjnego:

- stymulowanie wprowadzania nowoczesnych systemów i technologii informatycznych oraz produkcji konkurencyjnych produktów krajowych, zwłaszcza nowoczesnych systemów ochrony zasobów informacyjnych;
- zapewnienie bezpieczeństwa systemów informatyczno-telekomunikacyjnych funkcjonujących w obszarze kierowania państwem, zapewniających obronę i bezpieczeństwo państwa, działających w sferze bankowo-kredytowej i innych dziedzinach gospodarki, a także – w systemie zarządzania obiektami infrastruktury krytycznej;
- opracowanie i wdrożenie narodowych standardów i technicznych regulaminów stosowania technologii informatyczno-komunikacyjnych, zharmonizowanych z odpowiednimi standardami państw członkowskich Unii Europejskiej, jak również zgodnych z wymaganiami stawianymi przez Konwencję w sprawie cyberprzestępczości;
- stworzenie narodowego systemu cyberbezpieczeństwa.

5. System zapewnienia bezpieczeństwa narodowego

5.1. Zasady doskonalenia systemu zapewnienia bezpieczeństwa narodowego

Osiągnięcie celów niniejszej Strategii wymaga radykalnej reformy sektora bezpieczeństwa i obrony, udoskonalenia mechanizmów prawnych, organizacyjnych, kadrowych, finansowych i materialno-technicznych służących zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego, a w szczególności:

- kompleksowej reformy wszystkich części składowych niniejszego systemu;
- skutecznego funkcjonowania systemu zapewnienia bezpieczeństwa narodowego na wszystkich etapach reformowania i rozwoju;
- skutecznego kierowania i zarządzania zasobami;
- utrzymania równowagi między skutecznością działania a demokratyzacją organów w sektorze bezpieczeństwa i obrony.

5.2. Kierunki doskonalenia systemu zapewnienia bezpieczeństwa narodowego Ukrainy

5.2.1. Systemowe doskonalenie ustawodawstwa w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego:

- zapewnienie spójności między aktami prawnymi w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, eliminacja istniejących sprzeczności i niespójności;
- opracowanie spójnych projektów aktów prawnych dotyczących kształtowania wspólnej polityki państwa w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego i jej realizacja w sferach określonych ustawowo;
- doprecyzowanie zadań, funkcji i pełnomocnictw podmiotów zapewniających bezpieczeństwo narodowe Ukrainy, zwłaszcza w warunkach sytuacji kryzysowych, zagrażających bezpieczeństwu narodowemu;
- wspieranie rozwoju prawa w zakresie bezpieczeństwa międzynarodowego oraz wspólnego dorobku prawnego Unii Europejskiej (Acquis Communautaire) w dziedzinie bezpieczeństwa i jego implementacja do krajowego systemu prawnego;
- rozwój systemu gwarancji prawnych i socjalnych dla żołnierzy zawodowych, korpusu dowódców i funkcjonariuszy organów ochrony porządku publicznego, osób o porównywalnym z nimi statusie, członków ich rodzin – przy uwzględnieniu możliwości ekonomicznych państwa i standardów państw członkowskich Unii Europejskiej.

5.2.2. Podniesienie poziomu koordynacji i skuteczności działania organów państwowych odpowiedzialnych za realizację polityki zagranicznej, podniesienie poziomu ich kwalifikacji zawodowych i potencjału analitycznego, poprawa zasobów kadrowych i materialnych.

5.2.3. Wzmocnienie możliwości funkcjonalnych sektora bezpieczeństwa i obrony, przede wszystkim organów ścigania i wywiadowczych, przy jednoczesnym rozwiązaniu problemów dotyczących adaptacji i gwarancji socjalnych dla żołnierzy zawodowych i osób odchodzących do rezerwy.

5.2.4. Systematyczna realizacja kompleksowych przeglądów sektora bezpieczeństwa i obrony oraz jego poszczególnych składowych, zwłaszcza zaś przeglądów obronnych i przeglądów przemysłu obronnego Ukrainy.

5.2.5. Zdecydowana poprawa efektywności szkoleń, w tym dla kadry wysoko wykwalifikowanej, dla sektora bezpieczeństwa i obrony, przy uwzględnieniu określonych w niniejszej Strategii priorytetowych kierunków polityki bezpieczeństwa narodowego oraz zapotrzebowania państwa.

5.2.6. Doskonalenie – przy uwzględnieniu katalogu zagrożeń i wyzwań dla interesów narodowych Ukrainy oraz standardów państw członkowskich Unii Europejskiej – systemów postępowania dotyczących bezpieczeństwa, zwłaszcza systemów ochrony granicy państwowej i ochrony tajemnicy państwowej.

5.3. Reformowanie sektora bezpieczeństwa i obrony jako systemu zintegrowanego

5.3.1. Poprawa możliwości funkcjonalnych na strategicznym odcinku kierowania sektorem bezpieczeństwa i obrony, zapewnienie większej skuteczności działań informacyjno-analitycznych, organizacyjnych i w zakresie zasobów kadrowych – wykonywania przez Radę Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy funkcji koordynacyjnych i kontrolnych wobec działalności organów władzy wykonawczej w obszarze bezpieczeństwa narodowego i obrony.

5.3.2. Stabilizacja sytuacji w Siłach Zbrojnych Ukrainy, powstrzymanie obniżania poziomu ich zdolności i gotowości bojowej, utrzymanie korpusu oficerskiego i podoficerskiego oraz optymalizacja ich struktury i liczebności, odtwarzanie technicznej zdolności bojowej sprzętu i jego modernizacja, doskonalenie systemu przygotowania bojowego, reorganizacja systemu zabezpieczenia operacyjnego i techniczno-materiałowego i sformowanie na tej podstawie niezbyt licznych, ale skutecznych i zawodowych Sił Zbrojnych Ukrainy, zdolnych do realizacji zadania obrony państwa w warunkach prowadzenia polityki pozablokowości.

5.3.3. Doskonalenie struktury sektora bezpieczeństwa i obrony, jego funkcji, zadań, struktur organizacyjno-kadrowych i liczebności organów, wzmocnienie jego potencjału kadrowego z uwzględnieniem zarówno potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa narodowego, jak i możliwości ekonomicznych państwa.

5.3.4. Reformowanie ustawodawstwa karnego, w szczególności wprowadzenie nowego ustawodawstwa w zakresie postępowania karnego, odpowiednia transformacja systemu ochrony prawa, procesu śledztwa na etapie przedsądowym oraz stworzenie operatywnego systemu monitoringu przestępczości.

5.3.5. Zwiększenie profesjonalizmu i odpowiedzialności na wszystkich odcinkach sektora bezpieczeństwa i obrony poprzez realizację całościowych działań antykorupcyjnych, dalszej implementacji standardów państw

członkowskich Unii Europejskiej, wprowadzenie solidnych świadczeń socjalnych dla żołnierzy oraz korpusu dowódców i funkcjonariuszy organów ochrony porządku publicznego, osób o porównywalnym z nimi statusie oraz członków ich rodzin.

5.3.6. Realizacja państwowych programów skierowanych na walkę z terroryzmem i ekstremizmem.

5.3.7. Rozbudowa infrastruktury granic państwowych Ukrainy zgodnie ze standardami Unii Europejskiej.

5.3.8. Poprawa skuteczności systemu przeciwdziałania wpływom i operacjom informacyjno-psychologicznym, zagrażającym bezpieczeństwu obywateli, społeczeństwa i państwa.

5.3.9. Wzmocnienie potencjału przemysłu obronnego, przede wszystkim naukowo-technicznego, jego skuteczne wykorzystanie w interesie rozwoju gospodarczego Ukrainy oraz sektora bezpieczeństwa i obrony.

5.3.10. Doskonalenie zintegrowanego państwowego systemu obrony cywilnej i terytorialnej, jak również państwowego systemu monitoringu środowiska naturalnego.

5.4. Rozwój demokratycznej cywilnej kontroli nad sektorem bezpieczeństwa i obrony

5.4.1. Rozwój relacji między wojskiem a społeczeństwem, w tym również poprzez doprowadzenie do zgodności ze standardami państw członkowskich UE stanu relacji między personelem cywilnym i wojskowym w organach sektora bezpieczeństwa i obrony.

5.4.2. Dalszy rozwój mechanizmów sprawowania kontroli prezydenckiej i parlamentarnej nad działalnością sektora bezpieczeństwa i obrony, zwiększanie elementu cywilnego w organach sektora bezpieczeństwa i obrony.

5.4.3. Zwiększenie jawności i transparentności w działaniu sektora bezpieczeństwa i obrony, w tym również okresowa publikacja Białych Ksiąg w poszczególnych obszarach.

5.4.4. Włączenie instytucji społeczeństwa obywatelskiego w proces wypracowania i realizacji polityki bezpieczeństwa narodowego oraz oceny jej skuteczności.

6. Realizacja Strategii

6.1. Mechanizmy realizacji Strategii opierają się na zasadach takich jak:

- nadrzędność prawa, bezwzględne przestrzeganie prawa;
- odpowiedzialność podmiotów realizujących zadania w zakresie bezpieczeństwa narodowego Ukrainy za wykonanie postawionych im zadań;
- transparentność głównych kierunków finansowania w sferze bezpieczeństwa narodowego i obrony;
- operatywna i stała kontrola w sferze bezpieczeństwa, w tym również w zakresie wykorzystania zasobów finansowych i materiałowych;
- udział instytucji społeczeństwa obywatelskiego w realizacji Strategii.

6.2. Koordynacja i kontrola w zakresie realizacji Strategii

6.2.1. Koordynację działań w zakresie realizacji Strategii sprawują Prezydent Ukrainy i Rada Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy w granicach ich kompetencji.

6.2.2. Kontrolę nad realizacją Strategii sprawują Prezydent Ukrainy, Rada Najwyższa Ukrainy i Rada Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy w granicach ich kompetencji.

Rada Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy corocznie ocenia stan realizacji Strategii, określa priorytety i zadania polityki bezpieczeństwa narodowego, określa orientacyjne wysokości niezbędnych do jej realizacji nakładów finansowych i innych oraz zgłasza Prezydentowi odpowiednie propozycje w tej mierze.

Sekretarz Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy okresowo, a w razie zaistnienia takiej potrzeby – natychmiast, informuje Prezydenta Ukrainy o stanie realizacji Strategii i zgłasza odpowiednie propozycje w tej mierze.

6.2.3. Instytucje społeczeństwa obywatelskiego sprawują kontrolę nad działalnością organów władzy państwowej w zakresie realizacji Strategii poprzez:

- obywatelskie konsultacje projektów aktów prawnych i dokumentów koncepcyjnych dotyczących bezpieczeństwa narodowego;
- udział w pracach obywatelskich rad eksperckich przy organach władzy państwowej, działających w sferze bezpieczeństwa narodowego;

- informowanie społeczeństwa o działalności organów władzy państwowej w sferze bezpieczeństwa narodowego;

6.2.4. Koordynacja działań w zakresie wsparcia naukowego dla realizacji Strategii realizowana jest przez Narodowy Instytut Badań Strategicznych przy współdziałaniu Narodowej Akademii Nauk Ukrainy oraz Narodowej Akademii Nauk Prawnych Ukrainy.

6.3. Środki na realizację zadań w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego

6.3.1. Uwzględnienie w budżecie państwa oraz w budżetach terenowych środków na realizację Strategii, określenie wysokości tych środków stanowi jeden z priorytetowych kierunków polityki budżetowej.

6.3.2. Stopniowe doprowadzenie do optymalnego poziomu finansowania budżetowego w sektorze bezpieczeństwa i obrony przy jednoczesnym odejściu od finansowania zorientowanego na parametry ilościowe na rzecz planowania budżetowego skierowanego na programy celowe.

6.3.3. Doskonalenie kadr, zasobów techniczno-materiałowych i informacyjnych w sferze bezpieczeństwa narodowego.

6.3.4. Stymulowanie badań podstawowych i użytkowych w sferze bezpieczeństwa narodowego.

6.4. Etapy realizacji Strategii

6.4.1. Na pierwszym etapie realizacji Strategii (lata 2012–2013) konieczne jest zapewnienie stabilizacji sytuacji społeczno-politycznej i społeczno-gospodarczej, przeprowadzenie najważniejszych reform, przede wszystkim w sferze kierowania państwem, zapewnienie koniecznych warunków organizacyjnych i ekonomicznych do reformowania wszystkich sfer życia społecznego w granicach kursu integracji europejskiej, udoskonalenie ustawodawstwa w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, przygotowanie – na podstawie Strategii – spójnych dokumentów programowych dotyczących reformowania sektora bezpieczeństwa i obrony, przede wszystkim znowelizowanej Doktryny Wojskowej Ukrainy oraz Strategicznego Biuletynu Obronnego, rozpoczęcie realizacji koniecznych przekształceń, stworzenie bezpiecznych warunków do przeprowadzenia na Ukrainie finałowych rozgrywek Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w roku 2012.

6.4.2. Na drugim etapie (lata 2014–2015) powinny zostać osiągnięte cele przewidziane w Programie Reform Ekonomicznych na lata 2010-2014 „Zamożne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, skuteczne państwo” oraz ukształtowana nowa jakość władzy państwowej, w tym również w sektorze bezpieczeństwa i obrony.

6.4.3. Na trzecim etapie (rok 2016 i następne) przewiduje się wprowadzenie korekt do Strategii na podstawie oceny skuteczności jej realizacji.

7. Postanowienia końcowe

7.1. Strategia stanowi podstawę do kompleksowego planowania organów władzy państwowej w sferze bezpieczeństwa narodowego. Organy władzy państwowej kierują się zapisami Strategii przy opracowywaniu i realizacji aktów ustawodawczych, koncepcji, doktryn, strategii, programów, planów i innych dokumentów, zawieraniu traktatów, umów i innych dokumentów międzynarodowych, składają sprawozdania ze stanu realizacji Strategii.

7.2. Kierownicy organów władzy państwowej ponoszą osobistą odpowiedzialność za realizację Strategii i określonych w niej zadań.

Podpisano:

Szef Administracji Prezydenta Ukrainy, S. Lowoczkin